

Udialo sa

Už šiesty krát sa stretli milovníci koní na Pretekoch gazdovských koní...

strana 3

Aktuality

lenky Jednoty dôchodcov sa rozhodli obnovi v našej obci starú tradíciu...

strana 14

Šport

Konal sa 2. ro ník novo-ro ného turnaja o putovný pohár p.Vulpínyho...

strana 15

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

ROČNÍK XII, ČÍSLO 1

31. MAREC 2010

NEPREDAJNÉ

Editoriál

Dušan Dírer

Náš časopis vydávame štvrťročne, mapuje teda ročné obdobia. A to takmer presne ich začiatky. Toto (teda jarné) vydanie dostávate do rúk iba niekoľko dní po začiatku jari. Ale je vonku počasie skutočne jarné? Keď spolutvorcovia časopisu (naši redak-

tori) písali svoje príspevky, boli mrazy „ako v januári“. Následne prišla jar, ale mne sa pri písaní tohto príhovorcu zdá, že je leto – na hodinách je práve 22:20 a teplomer ukazuje vonkajšiu teplotu 14°C).

Takže odchádzajúca zima naznačuje príchod jari, no len čo sa táto začne, už sa tu tlačí leto...

Ja mám pocit, že sa toto akési náhľenie počasia prenáša aj do bežného života. Jednak sme ešte neskončili s hodnotením uplynulého roka a do povedomia sa nám už tlačia udalosti leta a jesene, kedy sa

bude „rozhodovať“ o ďalšom „bytí“ nás Slovákov.

Priebeh počasia predchádzajúcich dní bol perspektívny (z hľadiska plynutia ročných období) a mne sa natíska myšlienka, že by to také mohlo byť aj v dušiach nás ľudí.

Ale to už závisí od nás všetkých. Držím palce, aby sme sa všetci vždy rozhodovali správne a „nebola zima, ale pekne teplo“ (pri duši).

šéfredaktor

Zo zasadnutí OZ

Dňa 10.12.2009 sa konalo posledné zasadnutie OZ obce Liptovská Štiavnica v roku 2009.

K bodu 1-3: Zasadanie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určený overovateľ a zapisovateľ zápisnice.

K bodu 4: Kontrolu uznesenia vykonala hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová a konštatovala, že uznesenia boli splnené.

K bodu 5: V tomto bode starosta obce predniesol návrh Knižničného a výpožičného poriadku a Štatút obecnej knižnice. Obidva vnútorné predpisy boli spracované Knižnicou F.P. Belopotockého v Lipt. Mikuláši. Predpisy poslanci jednohlasne schválili.

K bodu 6: Poslanci OZ prijali VZN č. 4/2009 o určení miesta a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky.

Zápis žiakov do 1. ročníka bol navrhnutý na 15.1.2010 v čase od 14.00 do 16.00 hod.

K bodu 7: V tomto bode starosta obce predložil návrh VZN č. 5/2009 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Poslanci OZ postupne prehodnotili sadzby daní a odsúhlasili:

- nemeniť sadzby daní
- miestna daň za psa na rok 2010 je stanovená 7,- €/pes
- poplatok za TKO sa zvýšil z doterajších 1,65 € na 1,80 € (za 110 l kuka nádoby)
- daň za ubytovanie je stanovená na 0,50 €/osoba/noc

K bodu 8: V tomto bode starosta obce predložil návrh na VZN č. 2/2009 o používaní miestnej kanalizačnej siete a poplatkoch za jej používanie. Schválený poplatok za rok 2009 sa určuje vo výške 0,30 €/m³

K bodu 9: Ekonomka úradu Miroslava Ka-

čaljaková predložila návrh programového rozpočtu na roky 2010-2012 a rozpočtu obce na roky 2010-2011. Poslanci prerokovali jednotlivé položky rozpočtu a následne súhlasili s bežnými príjmami a výdavkami. Bežné príjmy predstavujú 2 840 336,- €, bežné výdavky 2 582 144,- €, kapitálové výdavky 206 420,- €. Programový rozpočet je k nahliadnutiu na internetovej stránke obce Liptovská Štiavnica.

Hlavná kontrolórka predniesla stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu viacročného rozpočtu obce Liptovská Štiavnica na roky 2010-2011.

K bodu 10: Národná rada SR v novele zákona č. 179/2009 Z. z. v čl. II. zmenila a doplnila zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). V zákone boli doplnené nové kompetencie

Ú [\ / æ [ç æ] i ^ Á É Á • É Á G

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Účinnosť: [článok 1]

a úlohy pre obec v § 6 ods. 12 písm. c) až g), ktoré nadobudnú účinnosť 1. januára 2010.

Z § 6 ods. 12 nového písm. d) zákona vyplýva, že obec je povinná určiť výšku dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia na rok 2010 všeobecne záväzným nariadením.

Návrh nariadenia je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi. Na základe uvedeného odporučil starosta obce poslancom OZ predložený návrh nariadenia schváliť.

OZ obce Liptovská Štiavnica vo veciach územnej samosprávy v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších práv-

nych predpisov, § 6 ods. 2 a ods. 12 písm. d) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa uznieslo na VZN č. 3/2009 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia na rok 2010.

K bodu 11: V bode rôzne starosta obce informoval poslancov o:

- poslanci OZ predložili na schválenie starostovi obce odmenu vo výške 500,- € za kvalitné vykonávanie práce pre obec v roku 2009,
- zadanie urbanistickej štúdie rybníka (návrh),
- krádeži ihličnatých stromov z miestneho cintorína vysadených v roku 2008 (10 kusov),

- v obci Liptovská Štiavnica bolo v roku 2009 evidovaných 84 stavebných podaní čo predstavuje najviac z obcí okresu Ružomberok,

- vyraďenie majetku obce – kalkulačka TRULLY rok výroby 1993, koberce a starý nábytok

- v z d a n í sa funkcie ú d r ž b á r a verejného osvetlenia v obci (Ján Ondrejka, bytom Hlavná 16, L.Š.) k 31.12.2009 (písomnou formou).

K bodu 12: Návrh na uznesenie predniesol predseda návrhovej komisie RNDr. Dušan Dírer.

K bodu 13: Starosta obce poďakoval prítomným za účasť a zasadanie OZ ukončil.

Prvé zasadnutie OZ v roku 2010 sa konalo dňa 11.1.2010.

K bodu 1-3: Zasadanie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určený overovateľ a zapisovateľ zázpisnice.

K bodu 4: Kontrolu uznesenia vykonala hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová a konštatovala, že tieto boli splnené.

K bodu 5: Starosta obce informoval poslancov OZ, že obci sa podarilo získať na konci roka 2009 bežný transfer na výmenu okien ZŠ vo výške 56 000,- €, ktoré sú potrebné preinvestovať a zúčtovať k 31.3.2010. Bol predložený návrh o vypísaní výberového konania, ktoré zabezpečoval Ing. Ivan Dauda (oprávnená osoba na výberové konanie). OZ zvolilo dvoch členov výberovej komisie z poslancov OZ a to RNDr. Dušana Dírera a Antona Slanicaya.

K bodu 6: Starosta obce informoval poslancov OZ o ponuke firmy MT Elektro (zastúpená Jánom Tkáčikom) na údržbu verejného osvetlenia v našej obci. Poslanci po prerokovaní schválili uzatvorenie zmluvy o dielo s touto firmou, ktorá sa bude starať o údržbu verejného osvetlenia. Touto cestou chcem poprosiť občanov o spoluprácu pri nahlasovaní porúch. Firma MT Elektro sídli v Ružomberku a podľa zmluvy o dielo bude údržbu prevádzať vždy v prvý týždeň daného mesiaca. V prípade, že osvetľovacie teleso prestane svietiť napr. 20-tý deň v mesiaci bude nutné vydržať do nasledujúceho mesiaca. Akúkoľvek poruchu hláste telefonicky, alebo osobne na obecnú úradu.

K bodu 7: V tomto bode poslanec Ing. Pavol Hlaváč požiadal poslancov o schválenie návrhu na rekonštrukciu miestnej knižnice v budove obecného úradu, ktorá v budúcnosti bude slúžiť aj pre miestny šachový oddiel na tréning a hranie šachu. Rekonštrukcia spočíva vo výmene okien, úprave stien, výmene podlahy, zakúpení nových regálov. Poslanci tento návrh schválili.

K bodu 8: Starosta obce v tomto bode rozobral problematiku komunálneho odpadu v obci. Bolo konštatované, že obec v roku 2009 doplatila z obecného rozpočtu čiastku 6000,- €. Poslanci konštatovali, že obec vyváža veľké množstvo veľkoplošných kontajnerov, za ktoré sa neplatí, čo občania zneužívajú a nedávajú odpad do svojich kúba nádob ale do veľkoplošných kontajnerov. Poslanci OZ sa zhodli na tom, že obec pristavovanie veľkoplošných kontajnerov obmedzí na minimum. Občania, ktorí budú požadovať kontajner (napr. na výmenu strechy alebo okien) požiadajú obec ktorá im kontajner zabezpečí avšak finančné náklady s tým spojené bude hradiť občan. V prípade vývozu napr. starých kobercov, sedačiek a rôzneho iného odpadu obec na požiadanie občana bude tieto veci sústreďovať a následne odvážať prostredníctvom kontajnera na to určeného.

K bodu 9: Návrh na uznesenie predniesol predseda návrhovej komisie RNDr. Dušan Dírer.

K bodu 10: Starosta obce poďakoval prítomným za účasť a zasadanie OZ ukončil.

Ďalšie zasadnutie OZ sa konalo dňa 3.3.2010.

K bodu 1-3: Zasadanie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určený overovateľ a zapisovateľ zázpisnice.

Z matriky obce

V roku 2009 sa narodili

Matová Liljana, Nová 298/60
 Cíbková Dorota, Hlavná 76/28
 Cíbk Matúš, Hlavná 76/28
 Slanicayová Adela, Hlavná 75/35
 Tesárová Daniela, Na ohrady 67/31
 Vicianová Laura, Hlavná 18/25
 Belková Nina, Do parohu 238/13
 Hrabušová Bianka, Hore bránou 134/12
 Debnárik Jakub, Nová 268/30
 Harbutová Ema, Stará 195/69
 Rázga Samuel, Hlavná 3/26
 Kačalka Jakub, Nová 390/89
 Petercová Zuzana, Do parohu 238/13
 Prílepková Paulína, Nová 269/29

V roku 2009 zomreli:

Kukosová Mária, Hore bránou 141/25, 82 r.
 Švajleninová Viera, Hore bránou 141/25, 56 r.
 Ondrejka Alojz, Nová 308/70, 48 r.
 Vajdová Ella, Nová 316/78, 84 r.
 Tulinská Antónia, Nová 319/85, 77 r.
 Mešková Jolana, Nová 306/68, 79 r.
 Záhradník Vladimír, Stará 181/61, 77 r.
 Uhrina Jozef, Stará 165/14, 80 r.
 Jacko Marcel, Nová 279/41, 86 r.
 Janiga Jozef, Ing., Nová 288/50, 87 r.
 Hrabušová Mária, Hlavná 42/55, 75 r.
 Domiter Ján, Do parohu 237/11, 66 r.
 Jurkovicová Vilma, Nová 304/66, 78 r.

Zo zasadnutia obecného zastupiteľstva

Ö [\] ^ } ä ^ Ä É Á • É Á G

K bodu 4: Kontrolu uznesenia vykonala hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová a konštatovala, že uznesenia boli splnené.

K bodu 5: V tomto bode informoval poslancov OZ, že na získané finančné prostriedky havarijný stav okien – výmena v budove ZŠ bola urobená verejná súťaž, z ktorej vyšla ako víťaz firma INVESTSPOL, s. r. o. so sídlom v Bratislave, v zastúpení konateľom Ing. Pavlom Hlaváčom. Výmena okien prebehla počas jarných prázdnin. Trvala 7 dní. Po realizácii výmeny okien boli upratané všetky priestory za pomoci pedagogických a nepedagogických zamestnancov, pracovníkov verejnoprospešných prác, ale aj rodičov žiakov. Touto cestou sa chcem poďakovať všetkým, ktorí prispeli ku skrášleniu našej školy.

K bodu 6: V tomto bode hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová predniesla správu hl. kontrolóra za rok 2009 a tiež návrh kontrolnej činnosti na I. polrok 2010. Poslanci z predloženými návrhmi súhlasili.

K bodu 7: Ekonómka Miroslava Kačaljaková predložila správu plnenia rozpočtu za rok 2009. Konštatovala, že každý jeden poslanec OZ túto správu dostal na svoju e-mailovú adresu, takže si ju mohol každý jednotlivito zodpovedne naštudovať a pripraviť si pripomienky k rozpočtovému hospodáreniu obce za rok 2009. Poslanci po diskusii jednohlasne schválili plnenie rozpočtu za rok 2009 (viď tabuľka).

Plnenie rozpočtu - rok 2009 (v €)

	Rozpočet:	Skutočnosť:
Bežné príjmy:	360 449	357 276
Kapitálové príjmy:	300 000	300 000
Príjmy FO:	25 142	25 142
Príjmy spolu:	685 591	682 418
Bežné výdavky:	275 440	275 327
Kapitálové výdavky:	351 062	351 062
Výdavky spolu:	626 502	626 389
Všetky € na účtoch obce:		
BÚ OcÚ		34 712,87
BÚ ZŠ		55 998,79
BÚ SF OcÚ		436,70
BÚ SF ZŠ		190,27
BÚ EF		66,72
Spolu		91 405,35

K bodu 8: Vyradenie majetku kalkulačka CASIO HR 22A rok výroby 1992 a kopírovací stroj značky SHARP rok výroby 1996.

K bodu 9: Starosta obce informoval poslancov o ukončení prác na kanalizácii Nová ulica. V súčasnosti je kanalizácia na Novej ulici ukončená vrátane 107 novovybudovaných prípojok. Ku končiacej sa kanalizácii mi dovoľte pár slov. Ďakujem za spoluprácu všetkým obyvateľom Novej ulice, môžem konštatovať, že väčšina rodinných domov sa okamžite prepájala do novovybudovaných kanalizačných prípojok. Nepripojených zostáva 7 rodinných domov, ktoré sa v priebehu roka 2010 určite pripoja. Jedná sa buď o rodinné domy, ktoré sú v predaji resp. bývajú v nich prestarlí občania. Otvorenou otázkou zostáva, že väčšina majiteľov rodinných domov si pri prepájaní robila aj rozvody na svojich nehnuteľnostiach za pomoci firmy STAVPOČ (v niektorých prípadoch bol občanom dodaný materiál, ktorý obec nemala dôvod platiť a firma ho viac menej dodala na vlastné náklady). Či táto práca a materiál bude vymáhaná od jednotlivých spoluobčanov záleží od postoja firmy STAVPOČ. Už teraz poslanci OZ rozhodli, že práce navrch nebudú hradené z prostriedkov obce ale jednotlivými občanmi.

K bodu 10: Poslanci vykonali prieskum v zrekonštruovaných priestoroch knižnice. Konštatovali zodpovednú kvalitu vykonaných prác a v súčasnosti sa začína miestna knižnica aj využívať.

K bodu 11: V bode rôzne starosta informoval poslancov o:

- úprave cintorína hlavný chodník,
- 17. 4. 2010 obecná brigáda na miestnom cintoríne,
- ukončení prevádzky Potraviny MIPA Olga Pavlíková,
- výstavbe rodinného domu Marek Šanoba, bytom Likavka 895, parcela č. 517/2,
- ceste ponad ihrisko – problém zatiaľ nepodpísal Jozef Ivák,
- súhlas OZ s podaním žiadosti o získanie finančných prostriedkov s EUROFONDOV na výmenu verejného osvetlenia,
- oprave obecného traktora pripraveného na použitie,

- potrebe výberu vodiča na traktor (po uskutočnení pohovorov sa stal vodičom Anton Slanicay ml., ktorý bude pracovať podľa potreby a na dohodu o vykonaní práce),

- výmena hydrantov na Novej ulici, časť finančných prostriedkov zaplatí obec a časť Vodárenská spoločnosť Ružomberok,

- rozlúčke s končiacim volebným obdobím – chata Ľuboša Omastu v termíne 3.,4.,5. 9. 2010,

- príprave verejnej súťaže – asfaltovanie Nová ulica,

- nákup nového automobilu ŠKODA Octavia 1.6,

- ponuke na prenájom kultúrneho domu,

- zasypanie cestného rigolu pred bytovkami – upozornenie Jozefa Mäsiara,

- potrebe úpravy priestranstva pred potravinami COOP JEDNOTA,

- vymáhaní pohľadávky za nedodanú požiaru striekačku vo výške 3745,- € (Výzbrojňa Martin v konkurznej podstate),

- potrebe prejednávania pozemku medokýš so SPF.

K bodu 12: Návrh na uznesenie predniesol predseda návrhovej komisie RN-Dr. Dušan Dírer.

K bodu 13: Starosta obce poďakoval prítomným za účasť a zasadanie OZ ukončil.

Pozvánka na brigádu

Dňa 17. 4. 2010 obec uskutoční už tradičnú brigádu na miestnom cintoríne. Chceli by sme za pomoci občanov skrášliť priestory miestneho cintorína. Pozývame mužov, ženy ale aj mládež, aby sa brigády zúčastnili v čo najväčšom počte. Začiatok brigády plánujeme o 9. hodine ráno s tým, že by sme skončili do 13. 00 hodiny. Prosíme brigádnikov, ktorí sú ochotní prísť na brigádu, aby si so sebou priniesli hrabličky, sekeru, poprípade metlu a lopatu. O občerstvenie a dobrú náladu sa postará starosta obce.

Veríme, že Vás toto pozvanie osloví a brigády sa zúčastníte v čo najväčšom počte.

Postrehy starostu

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

Po pol roku sa vám chcem opäť prihovoriť pár postrehmi, ktoré život priniesol mne, ale aj vám. V dnešných postrehoch by som pár vetami zabrdol do financovania obce a financií ako takých. Iste ste si mnohí všimli, že rozpočet obce na rok 2010 je viac ako 2,5 mil. €, čo v skutočnosti pre našu obec znamená neskutočný peniaz. Preto chcem podať vysvetlenie z čoho sa táto čiastka skladá. V roku 2008 OZ súhlasilo so zriadením Súkromného centra voľného času, ktorého zriaďovateľom je občianske združenie ANGELS (právnická osoba). OZ uznesením rozhodlo, že sídlo združenia bude v Liptovskej Štiavnici, Hlavná 44 a z tohto dôvodu podielové dane pre toto združenie natekajú cez rozpočet obce. Súkromné centrum voľného času eviduje viac ako 17 000 žiakov, ktorí navštevujú rôzne krúžky záujmovej činnosti. Pri výpočte podielových daní (prognóza) MF SR muselo zohľadniť aj toto číslo, a preto je náš rozpočet taký aký uvádzame. Ďalej treba vysvetliť, že obec prijala následne VZN č. 3/2009 o financovaní Súkromného strediska a Súkromného centra voľného času, v ktorom sa obec zaviazala zaplatiť 90%

z finančných prostriedkov hore uvedenému združeniu. Zvyšných 10% predstavuje čiastku cca 200 000,- €, ktorá zostáva príjmom obce pre rok 2010. Navyiac má obec svoje podielové dane zo štátneho rozpočtu vo výške cca 150 000,-€. Ak sa nič mimoriadne neudeje, obec by mohla hospodáriť počas roka 2010 s týmito finančnými prostriedkami.

Teraz troška odbočím a vrátim sa k roku 2009. Mnoho občanov ma stretáva a kladie mi otázku ako to všetko obec dokáže zafinancovať pri toľkýchto aktivitách. Najčastejšia otázka bola prečo rekonštrukcia obecného úradu. Už raz som spomínal že budova obecného úradu bola postavená v roku 1924 a nespĺňala ani tie najzákladnejšie podmienky administratívnej budovy. Tu sme prosili a vyprosili od MF SR nie veľkú, ale potešujúcu účelovú dotáciu na individuálne potreby obce vo výške 4000,-€. Aj za to treba poďakovať. V roku 2009 sme preinvestovali cca 300 000,-€ na odkanalizovanie Novej ulice. Ani toto neboli peniaze, na ktoré sme čakali a bolo ich treba vybaviť. Pomohlo nám MŽP SR. Ďalšou dotáciou, ktorú obec pracne vybavila je nákup traktora, drviča konárov a nakladača. Ten síce zatiaľ využiť nevieme, skôr začíname rozširovať myšlienku ako tieto stroje využiť, ale aj tu nám padlo do vienka 100 000,-€. Ďalšou akciou, ktorá pribudla v roku 2009 sú informačné tabule, ktoré stáli cca 2817,-€, a ktoré máme v obci vďaka VÚC Žilina. Na konci roka naša obec dostala naozaj nádherný darček v podobe účelovej dotácie na výmenu okien – havarijný stav vo výške 56 000,-€. Za túto dotáciu patrí vďaka odo mňa ako osoby, ale myslím si že aj od všetkých občanov predsedovi SNS Ing. Jánovi Slotovi, ktorý sa osobne zaangažoval o získanie týchto prostriedkov. Ešte raz ďakujeme. Čo sa týka výmeny okien na budove ZŠ bol najvyšší čas na ich výmenu. Mám nafotných niekoľko snímok, ktoré vám rád ukážem, že staré okná už neplnili svoju funkciu. A to sa nechcem rozpisovať o tepelných stratách. Keď obec zrátala príjmy vrátane podielových daní a školskej prevádzky, tak sme došli k záveru, že rok 2009 bol mimoriadne štedrý. Obec použila takmer 650 000,-€. Dovolím si ako starosta tvrdiť, že za posledných 15 rokov to bol absolútny rekord v získavaní finančných prostriedkov. Tieto finančné prostriedky nám určite nespádli do vienka sami. Stálo to veľa úsilia, lobovania a prosenia, kým sa to po-

darilo. Verte mi! Mnoho občanov povie, že keď je obec taká bohatá nech pomáha aj občanom. A ona v skutočnosti aj pomáha. Na príklade uvediem situáciu s financovaním vývozu TKO. Obec v roku 2009 zaplatila za odpad, ktorý z obce vyviezla čiastku 14200,-€. Od občanov sme vybrali 8200,-€. Doplatok 6000,-€ zaplatila obec. Obec zo svojho rozpočtu pomáhala ZŠ a ďalším organizáciám.

Opäť prejdem na rok 2010 kde som už na začiatku spomínal, že ak sa všetko vydarí obec by mala mať dostatok finančných prostriedkov na svoje fungovanie aj v tomto roku. Jedna z najväčších akcií ak bude cesta dostatočne ujazdená je asfaltovanie Novej ulice v celej dĺžke. Predpokladaná cena je 250 000 – 300 000,-€. Na Novej ulici chceme vymeniť aj všetky požiarne hydranty. Opravíme oplotenie školského areálu, vrátane vstupnej brány a mnoho iných drobnejších akcií. Úplne na záver perlička. OZ súhlasilo so zakúpením nového automobilu z rozpočtu obce vo výške 12 000,-€. Počas rokovania OZ odznelo mnoho rôznych návrhov a názorov ako napr. prečo auto pred komunálnymi voľbami, vydržme ešte rok, nech auto kúpi nové OZ a pod.. Záver bol taký, že hlasovaním poslanci OZ rozhodli o kúpe automobilu v roku 2010. Ja ako starosta obce nechcem komentovať toto rozhodnutie, ale pre úplnosť o obecnom automobile uvediem, že auto bolo kúpené v roku 2002 stálo 4315,-€. Počas 8 rokov som na ňom najazdil cca 100 000 km. Automobil Nissan Almera bolo vyrobené v roku 1996 a má najjazdené 390 000 km. Potrebuje čoraz viac údržby a karoséria kvitne jedna radosť. Je rozhodnuté. Obec kúpi v priebehu mesiaca osobný automobil ŠKODA OCTAVIA 1600 cm³ za čo chcem poslancom OZ poďakovať a zároveň popriať novému automobilu čím najviac kilometrov bez nehody. Viem aj to, že kupovať auto vo volebnom roku je pre starostu skôr nevýhodou ako výhodou, ale vážení spoluobčania verte, že naozaj to bolo potrebné a možno, že ak by sa automobil nekúpil tento rok už by sa nekúpil vôbec.

Chcem Vám popriať všetkým príjemné prežitie veľkonočných sviatkov, našim dievčatám a ženám hodne vody, dobrej nálady pohody počas oblievačky chlapom veľa zážitkov z kúpačky, ale aj trocha dobrej pálenky a koláčikov. Ešte raz príjemné prežitie veľkej noci.

Z diania ZO SZZ

Dňa 5. 2. 2010 o 17,30 hodine sa v asadačke Kultúrneho domu konala výročná schôdza členov záhradkárskych klubov. Na schôdzi bola zvolená mandátová komisia, nakoľko sa tento rok konali voľby do funkcií predseda, podpredseda, tajomník, pokladník, skladník, revízná komisia a kronikár. Funkčné obdobie bude päť rokov.

Vyberali sa príspevky za členské známky v hodnote 4 €.

Obec Liptovská Štiavnica nám poskytla finančné prostriedky 200 €, ktoré bude možné použiť na nákup záhradkárskych náradia, záhradkárskej literatúry a podobne (samozrejme, všetko bude doložené faktúrami do októbra 2010 na OcÚ v Liptovskej Štiavnici).

Bol podaný návrh na termín uskutočnenia výstavy ovocia a zeleniny 2010. Tento upresníme na ďalšej členskej schôdzi.

Mariana Domiterová

Koníky opä v Zemianskej doline

Mária Grafová

Už šiesty krát sa stretli milovníci koní na Pretekoch gazdovských koní v Liptovskej Štiavnici. **Gazdovia** - aby previedli svojich tátošikov a **diváci** - aby sa pokochali pohľadom na tieto ušľachtilé zvieratá pri ich maximálnom výkone.

Tohto roku sa organizátori súťaže rozhodli nešpekulovať s termínom aj napriek nie práve ideálnym podmienkam - radosť by im urobila bohatšia snehová prikrývka - vybrali práve 23. január na uskutočnenie 6. ročníka Pretekov gazdovských koní v Liptovskej Štiavnici.

Druhý krát sa pretekalo v nádhерnej lokalite Lúčného hriba. Po organizátoroch sa na mieste medzi prvými začali usádzať predajcovia s rozličnými pochutinami, suvenírmí, samozrejme teplými nápojmi a voňavým gulášom. Okolo deviatej sa zaregistroval prvý gazda so svojim koňom. Do začiatku pretekov sa ich nzbieralo jedenásť, rovnaký počet ako vlani. Nechýbali skalní účastníci gazdovia Kitašovci zo Žaškova, Likavčan z Liptovských Sliačov, Durdiakovci z Ludrovej, Praženica z Liskovej a samozrejme domáci záprah ťahaný veteránkou Micou, ktorej liace tentoraz držal vnuk Jána Hrabušu (zakladateľa pretekov) - Roman.

Počasiе síce mrazivé ale príjemné, najmä keď sa slniečko

prehuplo cez okolité kopce a oprelo svoje lúče do Zemianskej doliny. Aj divákov sa poschádzal celkom slušný počet, organizátori ich napočítali okolo 500. Tí ktorí prišli neľutovali, pretože okrem súbojov krásnych tátošov a bohatého občerstvenia bola pre nich pripravená pestrá tombola, do ktorej prispelo množstvo štedrých sponzorov. Počas štyroch hodín sa gazdovia s koníkmi vystriedali vo všetkých disciplínach, ktoré sú pre tieto preteky už tradičné a menia sa len v malých detailoch. Takže opäť to bola vytrvalosť koňa, zručnosť kočiša a poslušnosť koňa, odmena pre koňa - zo súčtu časov týchto troch disciplín vzišiel víťaz prvej časti pretekov. V ďalšej časti si koníky zmerali svoju silu a fyzickú zdatnosť. Ich úlohou bolo čo najďalej odtrhnúť kmeň stromu. Možno ťažký terén, možno únava z predchádzajúcich výkonov spôsobili, že túto časť zvládlo iba 5 koní.

Nechýbal ani pokus desiatich odvážnych divákov zmerať si sily s jedným z koní. Napriek ich veľkej snahe mali ďaleko od úspechu a koník ich hravo potiahol niekoľko metrov.

Výsledky:

Hlavná súťaž

1. miesto kobyľa Mica (4), gazda Roman Hrabuša, Liptovská Štiavnica
2. miesto valach Gaštan (24),

- gazda Peter Kitaš st., Žaškov
3. miesto kôň Pejko (19), gazda Tomáš Durdiak, Ludrová
 4. miesto valach Gaštan, (18) gazda Ján Matloň, Jalovec
 5. miesto žrebec Buro (13), gazda Vladimír Likavčan, Liptovské Sliače

Štiavnický silák:

1. miesto valach Kubo (14), gazda Fridrich Forgáč, Lúčky
2. miesto kôň Mišo (10), gazda Milan Hluška, Lisková
3. miesto valach Gaštan (24), gazda Peter Kitaš st., Žaškov
4. miesto valach Gaštan (25),

5. miesto valach Gaštan (25), gazda Anton Zoššák, Oravská Polhora
6. miesto žrebec Sivko (17), gazda Patrik Praženica, Lisková
7. miesto valach Kubo (14), gazda Fridrich Forgáč, Lúčky
8. miesto kôň Mišo (10), gazda Milan Hluška, Lisková
9. miesto valach Matej (15), gazda Peter Kitaš najml., Žaškov pri Dolnom Kubíne
10. miesto kôň Pejko (16), gazda Miroslav Jacko, Liptovské Sliače

gazda Anton Zoššák, Oravská Polhora

Päť koní nesplnilo podmienku, pohnúť sa do 30 sekúnd.

Špeciálna odmena pre víťazného koňa - torta vyrobená z jabĺk, ovsu, kockového cukru, mrkvy a inej chrumkavej zeleniny, krásna a určite aj chutná torta sa ušla aj gazdovi Romanovi.

Fotogaléria: <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/kone2010>

Karneval

Jana Džuková

Čas fašiangov, plesov a zábav je už dávno za nami, ale nedá mi zaspomínať na karneval detí našej školy, ktorý sa uskutočnil v sobotu 13. februára 2010 v miestnom kultúrnom dome. Prišli princezné, zvieratká, čarodejnice, no najviac sme narátali pirátov. Ktovie, možno to nejako súvisí aj so svetovou krízou. Byť pirátom bol dobrodružný, ale istý „džob“.

Tombola bola vďaka sponzorom a rodičom bohatá, mnohí si odniesli pekné ceny a zamaškrtili si na výborných tortách, ktoré napiekli do tomboly šikovné mamky. Kto sa chcel za-

baviť, určite sa zabavil pri tradičných súťažiach a dospelí aj mládež si spoločne zatancovali populárny „belgický tanec“. Deti dostali výborné koláčiky, ktoré im napiekla naša pani

kuchárka Danka Karlíková a v bufete sa zvrátili a obsluhovali šikovné mamičky.

V najlepšom vraj treba prestať a tak s úderom 20. hodiny sme sa unavení, ale spokojní rozišli domov.

○

Plavecký výcvik

Zuzana Straková

Dvadsaťosem žiakov druhého, tretieho a štvrtého ročníka netrepežlivo očakávali deň, kedy už konečne začnú chodiť na plaváreň. Ich čakanie sa zmenilo na realitu v utorok 9. marca 2010, keď ráno o pol ôsmej začali nastupovať do auta, ktoré pred školu pristavil pán farár. Ponúkol sa totiž, že nás bude na plaváreň a z plavárne vozit' svojim autom. Veľmi sme to ocenili a dúfam, že nielen my v škole, ale aj mnohí rodičia, keď sme nemuseli čakať na zime, ktorá v tom čase ešte bola, na autobus.

Po vstupe do plavárne sa naše deti až neveriteľne rýchlo prezliekli do plaviek a zo šatne

sa presunuli k bazénu. Zoznámili sa s plavčíkmi Peťom, Matom a Tomášom, dohodli sa na určitých pravidlách bezpečnosti a rozcvička mohla začať. Hneď po nej šup pod sprchy (vôbec nevadilo, že voda bola aj studenia) a konečne do vody.

V prvý deň boli žiaci rozdelení do dvoch skupín – na plavcov a 'začiatočníkov'. Plavčíci pre obidve skupiny pripravili množstvo cvičení a aktivít, pomocou ktorých sa učili plávať alebo sa vo svojich plaveckých schopnostiach zdokonaľovali.

Teraz (keď píšem tento príspevok) máme za sebou 7 lekcí. Po nepríjemnej udalosti, ktorá sa stala pánovi farárovi (je nám to ľúto), sme museli zmeniť

spôsob prepravy – ráno chodíme autobusom a z plavárne nás vozí Štukobus, ktorý po konzultácii s pani riaditeľkou, vybavila mama nášho žiaka pani Gregorová.

Máme pred sebou ešte tri posledné lekcie. Dúfam, že v posledný deň už všetci žiaci zvládnu bez strachu a obáv plávanie aj v hlboknej vode a tento druh pohybu, športu, zábavy sa zaradí medzi ich obľúbené.

○

Sú až recitátorov - Hviezdoslavov Kubín

Katarína Pastuchová

Už od dávnych čias sa mesiac marec spája s najlepším priateľom človeka, s knihou. Každý zo svojej mladosti určite pozná: „Marec – mesiac knihy“.

V ZŠ Liptovská Štiavnica (ale aj v ostatných školách) sa v tomto mesiaci už tradične koná recitátorská súťaž známa pod názvom Hviezdoslavov Kubín.

Hlavný organizátor súťaže je Žilinský samosprávny kraj spolu s Liptovským kultúrnym strediskom Liptovský Mikuláš a CVČ Elán Ružomberok.

Školské kolá sa mali podľa rozpisu uskutočniť do konca februára. V našej škole sme z dôvodu jarných prázdnin termín posunuli a recitátori mohli svoje výkony odprezentovať 3. marca 2010.

Do školského kola postúpili len najlepší súťažiaci, ktorí spĺňali požiadavky „dostatočnej minútáže“ (tzn. text musel byť dostatočne dlhý, vekuprimeraný a nemal byť vybratý zo žiadnej učebnice).

Je skoro pravidlom, že v súťaži sa objaví vždy viac POÉZIE a menej účastníkov si volí PRÓZU. Je to z jednoduchého dôvodu – poézia sa ľahšie a rýchlejšie pamätá.

Spravodlivým výberom do školského kola postúpilo z 2. až 4. ročníka spolu 8 žiakov. Odborná porota v zložení pedagógov školy posúdila výkony súťažiacich a do okresného kola posunula:

Richarda Otiepku

(4. ročník – Poézia)

Bianku Ben ovú

(2. ročník – Próza)

Obom postupujúcim touto cestou všetci držíme palce dňa 25. marca 2010, kedy sa koná okresné kolo HK. Dúfame, že našu

školu budú kvalitne reprezentovať a šíriť jej dobré meno.

„Letom rozprávkovým svetom“

Jana Džuková

Navštíviť divadlo je udalosťou výnimočnou a sviatočnou a aj nás potešila ponuka, zúčastniť sa dňa 11. 3. v Ludrovej vystúpenia ozajstného herca a niečo nové sa dozvedieť. Cieľom podujatia bolo vzbudiť u detí záľubu k literatúre a knihám vôbec. Je nám všetkým známe, že naše deti (našťastie nie všetky) trávia väčšinu času pri televízore a počítači ako pri knihe. Deti sa aktívne zapájali

do vystúpenia, spoločne sme si zopakovali Ranenú brezu, Pieseň o hviezdíčke, či Rozprávku o vajci, ktoré sa vybralo na vandrovku. Odvážni recitátori vystúpili na javisko a predviedli nám svoje recitačné umenie. Bol to skutočne „let“ mnohými rozprávkami a poéziou, ktorá má svoje čaro a my si uvedomujeme, že nájsť záľubu v knihe v dnešnej pretechnizovanej dobe je záľubou ušľachtilou a trvale hodnotnou.

Zápis do prvého ročníka

Zuzana Straková

Dňa 15. januára 2010 sa v našej škole zápis žiakov do prvého ročníka na školský rok 2010/2011. Zápisu sa zúčastnilo, a teda do prvého ročníka by v septembri malo nastúpiť, 13 žiakov.

Ako to už na zápise býva, snažili sme sa zistiť, či sú predškoláci dostatočne „zrelí“ - pripravení na nástup do školy. Rodičia budúcich prváčkov mali možnosť zúčastniť sa ešte pred zápisom prednášky o školskej zrelosti, ktorú sme spolu s pani učiteľkou K. Pastuchovou odprezentovali v MŠ v Liptovskej Štiavničke.

Zápis pozostával z niekoľkých úloh zameraných na rôzne oblasti. Detičky nám ukázali, ako si vedú poradiť s číslami a počítaním, farbami, čo už vedú o geometrických tvaroch ... a samozrejme do akej miery sú schopní s nami komunikovať. (Tu by

som určite chcela rodičom, ktorí vedú, že ich budúci prvák/prváčka nemajú úplne čistou výslovnosť, odporučiť, aby nápravu neodkladali na neskôr. Čím skôr sa chyby vo výslovnosti začnú naprávať, tým menej problémov narobí.) Na záver zápisu nám deti na pamiatku nakreslili obrázok seba alebo nejakej osoby, ktorú si sami vybrali a niektorí sa dokonca pod svoje dielo dokázali aj podpísať. Za odmenu a hlavne za odvalu dostali vrecúško, ktorého obsah sa im od septembra určite zide. Mnohí ešte pred odchodom zo školy využili možnosť zahrať sa na školských počítačoch.

Ešte informácie pre zvedavcov – v budúcom školskom roku 2010/2011 bude naša škola navštevovať 13 prváčkov, z toho 5 bude z Liptovskej Štiavničky. V prvej triede bude 8 chlapcov a 5 dievčat.

Krajšia škola

Renáta Cagalincová

Je pondelok ráno, 22. február 2010. Triedy a chodby zívajú prázdnotou, nábytok a pomôcky sú pozakryvané fóliami, žiaci si užívajú prvý deň jarných prázdnin. Do budovy školy vstupujú montéri, ktorí prišli vymeniť všetky drevené okná a dvere za nové, plastové. Staré doslúžili, sem-tam už aj cez ne pre-fukovalo, nedali sa otvoriť, a ak áno, tak zavrieť ich už bol problém.

Majstri sa činia, pár

hodín prvého dňa sú vymenené vchodové dvere a všetky okná na dolnej chodbe. Tretí deň je výmena dokončená a na rad prichádzajú úpravy krásy. Tie pokračujú do soboty, keď krátko popoludní hlásia majstri koniec. Nie celkom úplne, pokračovať sa bude ešte z vonkajšej strany okien, ale žiaci po prázdninách môžu nastúpiť do svojej školy.

Slová vďaky patria pánovi starostovi, Ing. Hlaváčovi a jeho firme, pánovi školníkovi, pani upratovač-

ke, pani učiteľkám, všetkým tým montérom a robotníkom, ktorí za krátky

čas pomohli škole stať sa krajšou, modernejšou.

Svetový de vody – 22. marec

Renáta Cagalincová

Téma voda je a zostane večnou témou.

Voda ako zlúčenina, ako dážď, ako rieka, ako more, ako zapáchajúca stoka, ako lavína, ako strom, ako záplava, ako les, ako kalové pole, ako vyschnuté koryto, ako prameň, ako energia...ako večný zdroj života.

Z ktorého pohľadu tému VODA poznáte vy?

Na túto otázku mali možnosť odpovedať a dozvedieť sa o vode ešte viac žiaci druhého ročníka vrámci aktivít k projektu: "Informačnej a vzdelávacej kampane o vodnom plánovaní vo vzťahu k ochrane prírody a krajiny" a pri príležitosti Svetového dňa vody 22. marca 2010.

Žiaci sa mohli otestovať, dozvedieť sa niečo nové v kvízových otázkach vo vodnom kvízovaní, pri hraní puzzle zistili ako funguje kolobeh vody v prírode, čistenie odpadových vôd a úprava pitnej vody, pexeso im dovolilo vidieť veci súvisiace s ochranou vôd, mohli hľadať rieky v slepých mapách. Spoznali vodu z pohľadu vodných útvarov a povodí, vodného plánovania, chránených území a na vode závislých biotopov, environmentálnych cieľov a opatrení na ich dosiahnutie. Zažili niekoľko hodín z prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a matematiky netradičnou projektovou formou.

Rodisko

Alfonz Balko

Existuje jedna dedina, ktorá ma vždy očarí, ktorá je pre mňa jedinečná a nenahraditeľná a ktorá má pre mňa niekoľko mnoho tvárí.

Prvá tvár je historická, spojená so starým kaštieľom Jánošovskô, panskými stajňami a humnami, objektmi našich skrývačiek a iných detských hier ale i s novým kaštieľom a jeho veľkou záhradou. Spoza jej plotu sme niekedy provokovali správcu kaštieľa, pána Šidu s jeho psami. A neskôr mi kaštieľ pripomína pobožnosti a omše na ktoré sme chodili, ale aj filmovanie a obdiv herečky na hojdačke zavesenej na konári starej lipy pred jeho vchodom.

Druhá tvár je z obdobia môjho chlapčenia a dospievania. Tá tvár mi pripomína hry na vojakov s "kanónmi" z plechových škatúl a výbušninou etylénu vyrábaného z karbidu vápnika a vody, púšťanie pa-

pierových, či drevených loďčiek, chytanie pstruhov, či rakov v potokoch, pasenie dobytky v jeseni a v zime sánkovanie a lyžovanie na "lyžiach" zo sudových dýh a neskôr už podomácky vyrábaných lyžiach. Pripomína mi aj letné stavenie hrádzok z kameňov, mačín a pomocou drevených kolíkov tzv. "váh(ov)" (podľa rieky Váh), na potoku zo Zemianskej doliny, v ktorých "váhoch" sme sa kúpavali aj napriek nesmierne kalnej vode v nich. A neskôr školu, spolužiakov a kamarátov a futbal na ihrisku za Lúčnym hriľbom a zápasy v okolitých dedinách, volejbal, prvú lásku, stavenie májov, v zime sánkovačky na saniach dolu Parohom až dolu ku škole. Pripomínam si aj zaucho mojej mamy s príkazom vrátiť pušku, ktorú som vzal z vojenského trénu a s ktorou som chcel ísť do povstania v auguste 1944. Vďaka tomu zauchu nie je

Ú [væ [çæ]ã^AĚĀ•ĚĀJ

Rodisko

Ö [\] ^ } ä ^ Ä É • É Á

moje meno na pamätnej tabuli na bývalej škole. K môjmu životu v tom veku patrilo aj pravidelné hubárčenie, či zbieranie malín až hore na Brde za Hučiakmi, či brusníc a čučoriedok a tiež zriedkavejšie nosenie soli jaloviciam na holi. Samozrejme k vtedajšiemu životu patrila aj práca, či už na poli, kosenie, sušenie, zväžanie sena či obilia a v zime zasa pomoc otcovi pri zvoze dreva do papierní.

Tretia tvár je súčasná, dedina s novými domami i vilami a ulicami, "Drevenicami pod Salatínom", vodovodom a kanalizáciou, novým kostolom, školou ale i futbalom na úrovni o akej sme my v našich mladých rokoch nemohli ani snívať. Každý pondelok som zronený alebo uveličený podľa výsledku, ktorý prečítam v športových správach. Je to dedina, ktorej noviny "Štiavnické To i to" s o záujmom čítam na internete, v ktorých sú kresby Lacka Slanicaya, ktoré mi pri-

pomínali mladosť a ktorej rozmach obdivujem aj pri mojich, žiaľ, už zriedkavých návštevách.

A posledná je tvár budúca, ktorej prajem, aby mala naďalej starostu a ľudí okolo neho, ktorí budú zárukou jej rozvoja, dedinu plynofikovanú, v ktorej sa vybudujú nové časti a cesty, v ktorej budú žiť spokojní a šťastní obyvatelia a ktorú navštíviť, bude pre kohokoľvek potešením.

Tá dedina leží v milovanom dolnom Liptove, pod severným úpäťm západného konca Nízkych Tatier. Tam ma vždy ťahá, tú milujem a nemôžem na ňu zabudnúť. Prechádzka po našich nádherných, voňavých, ihličnatých lesoch, so zurčiacimi bystrinami v Zemianskej i Komorníckej doline, je potechou pre telo i dušu. A výlety až hore na Makovicu, pohľady dolu Úplazami, ba výstup až na Salatín, to boli, sú a budú a som presvedčený, že nielen pre mňa, nezabudnuteľné zážitky.

Nemôžem zabudnúť ani na medokýše, Vyšňanský či Nižňanský s ich chutnou, osviežujúcou chladnou vodou (och, kiezby bola taká tu, kde žijem!), po ktorú som do krbky pravidelne chodieval. A hore na Dielci, Čerenách, Lúčnom hríbe, Dúboch, či na Vrchhore, v lete, keď slnko hreje a hore vidieť len blankytné nebo, vetrík povieva a vzduch vonia rôznorodou arómou kvetov, tráv, zbožia či sena ako najlepšie parfumy na svete, to je raj. V jeseni zase premaľované farby stromov na žlté, červené, oranžové či hnedo a pach dymu ohníkov zo zemiakovej vňate, pečené zemiaky v pahrebe, zvoniaci zvonce kráv, ktoré sme pásavali v mojich chlapčenských rokoch, to sú nezabudnuteľné dojmy.

Tak krásne je len v mojom malebnom kraji, Liptove, kde som sa narodil a prežil svoju mladosť. Tam je dedina pre mňa zo všetkých najkrajšia a môjmu srdcu najmilšia, na tú som hrdý. Je to Štiavnica, tá Liptovská. ○

Jarné upratovanie je nebezpečné

Mariana Domiterová

Na internete som našla zaujímavý článok, o ktorom si myslím, že môže zaujať aj ostatných spoluobčanov. Nech sa páči:

Nechce sa vám príliš pred sviatkami pustiť do upratovania a odkladáte to na poslednú chvíľu? Ak sa vám nechce, nesilte sa. Je vedecky dokázané, že jarné upratovanie je nebezpečné, únavné a namáhavé. Keďže však trochu poupratovať predsa len treba, dodržujete dobre mienené rady expertov.

Mnoho žien vždy pred sviatkami prepadne upratovacej mánií a vygruntuje celý byt do poslednej škárky, šuflíčka, vankúša na sedačke. Takéto dôkladné upratovanie môže prospieť vašej domácnosti, ale môže aj vážne poškodiť vaše zdravie.

Žena v ohrození

Na túto skutočnosť upozorňujú štatistiky, ktoré prinášajú priam šokujúce údaje. Jarné mesiace sú totiž s maximom zranení v domácnosti a spájajú sa hlavne s upratovaním.

Mesiace apríl a marec podľa štúdie vykazujú vysoko nadpriemerný počet úrazov, kedy na každý deň pripadne v priemere 85 zranení pri domácich prácach. Plných 71 percent postihuje ženy, pričom obzvlášť ohrozené sú staršie ženy nad 60 rokov, ktoré tvoria celú tretinu postihnutých.

Mnohé zranenia sú dôsledkom pádov z labilných stoličiek, starých rebríkov alebo z rôznych improvizovaných predmetov, na ktoré sa ľudia navyše často štvrajú len v ponožkách alebo domácich papučkách. Až polovicu zranení tvoria zranenia rúk, celkovo vedú zlomeniny a otvorené rany, za nimi nasledujú na-

razenia rebier a spodnej časti chrbtice.

Správne sa obujte

Väčšinu týchto zranení ma na svedomí upratovací ošiaľ, ktorý zachváti ženy vždy pred Veľkou nocou. Preto by ste mali v záujme vlastnej bezpečnosti dodržiavať pravidlo, ktoré odporúčajú experti - vyhradte si na prácu dostatok času tak, aby ste ju mohli robiť bez ponáhľania sa. Ďalej odborníci odporúčajú pevné, ploché topánky s podrážkou, ktorá sa nešmýka, ľahké hliníkové rebríky s protišmykovou úpravou a odkladacou plochou a pri čerstvom umytení podlahe treba byť opatrný.

K najnebezpečnejším aktivitám pri jarnom upratovaní patrí umývanie okien. V tomto prípade je najhoršie vykláňanie sa z okien, namiesto neho sa odporúča použitie teleskopických čističov nástrojov. Najbezpečnejšie však

je objednať si na umytie okien profesionálnych pomocníkov a vy si môžete ušetriť čas na nejakú príjemnejšiu aktivitu, napríklad nákup.

Nezni te si ruky

Ak sa aj vyhnete neprijemnému úrazu, nezabúdajte ani na ochranné prostriedky, napríklad rukavice. Po veľkom víkendovom upratovaní bude pokožka vašich rúk pripomínať staré kožené rukavice a vaše nechty budú chemickými prípravkami na čistenie tiež poriadne „nahlodané“. Môže trvať aj niekoľko týždňov či mesiacov, kým sa im vrátiť ich pôvodná kvalita. Preto nezabúdajte, k upratovaniu patrí aj správna ochrana a ošetrovanie namáhanej pokožky.

zdroj: <http://zena.atlas.sk/jarne-upratovanie-je-nebezpecne/rodina/rodinny-zivot/536115.html>

Ve kono né sviatky – história, tradície a zvyky

Katarína Kačalková

Nie je tomu tak dávno, čo sme piekli perníčky, zdobili vianočný stromček, stavali betlehem, tešili sa na polnočnú a vyspevovali krásne koledy. Čas ubehol veľmi rýchlo, máme za sebou pôstne obdobie a pred sebou veľkonočné sviatky. V ľudskom rebríčku hodnôt a v „populárnosti“ určite zaostávajú za tými vianočnými, avšak svojim významom, obsahom a zmyslom sú pre ľudstvo azda tým najvýznamnejším.

Veľkú noc slávime na prvú nedeľu po jarnom splne mesiaca. Môže teda pripadnúť na termín od 22. marca do 25. apríla. Z internetu sa môžeme dozvedieť, že najskoršia Veľká noc, t.j. 23. marca bude až v roku 2228 a najneskorší termín Veľkej noci, t.j. 25. apríla, bude až v roku 2038.

Slávením Veľkej noci si pripomíname umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Slávenie Veľkej noci nadväzuje na židovské veľkonočné sviatky – paschu, ktoré boli pripomenutím oslobodenia izraelského národa z egyptského otroctva. Symbolika prechodu z otroctva do slobody sa preniesla aj do kresťanstva ako prechod

z hriechu do života v milosti Božej, ktorý nám zabezpečil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním.

Veľkonočné sviatky sú významné svojim obsahom, čo podčiarkuje aj bohatá symbolika. Vo štvrtok večer Ježiš slávil poslednú večeru so svojimi učeníkmi. V tento večer ustanovil dve sviatosti – kňazstva a eucharistie. Toto si pripomíname na Zelený štvrtok. Tento deň je tiež známy obradom umývania nôh 12 mužom. Štvrtok dostal svoje pomenovanie pravdepodobne podľa zelene v Getsemanskej záhrade, kde sa Ježiš Kristus modlil pred svojim zatknutím.

Veľký piatok je jediným dňom, kedy sa neslúžia sväté omše, pretože v tento deň Ježiš Kristus obetoval sám seba. Obeta sa odohrala priamo na Golgote, kde bol ukrižovaný. Tieto udalosti si kresťania pripomínajú obradmi, ktoré obvykle začínajú o tretej popoludní, čo je podľa evanjelia hodina Ježišovej smrti.

Biela sobota je dňom ticha, kedy Ježiš Kristus spočíva v hrobe. Večer po západe slnka sa v tento deň slávi vzkriesenie, kedy radostne zaznie chválospev – Pán Ježiš Kristus vstal

zmŕtvych, aleluja! Tu sa opäť rozozvučia zvony, ktoré zatíchli na Zelený štvrtok.

Veľkonočná nedeľa je krásnym vyvrcholením týchto udalostí, kedy sa počúvaním evanjelia o prázdnom hrobe a o zjavení Ježiša Krista Márii Magdaléne znovu a znovu uisťujeme o svojom vlastnom zmŕtvychvstaní.

Veľkonočné sviatky sú bohaté aj ľudovými tradíciami a zvykmi. Komunistický režim ich nazýval sviatkami jari, v snahe potlačiť ich skutočnú podstatu. K Veľkej noci neodmysliteľne patria veľkonočné vajíčka. Vajíčko, symbol života, pre nás predstavuje niečo tajomné, ako hrob, v ktorom sa skrýva život. Tu je jeho spätosť s Veľkou nocou. Veľkonočné vajíčka sa pôvodne maľovali na červeno. Červená farba je farba krvi, teda symbol vykúpenia. Na maľovanie sa používali iba vajíčka s bielou škrupinou, lešie na nich vynikla farba.

Ďalším symbolom Veľkej noci je voda. Veľkonočná (svätá) voda mala liečiť choroby. V minulosti ľudia verili, že ak sa vo veľkonočné ráno okúpu v prameni, budú navždy pekní a zdraví. Tiež aj dobytok, aby ostal zdravý, sa nahnal do

vody alebo prameňa. V našich regiónoch sa dodnes zachovali veľkonočné oblievačky. Oblievávanie dievčata sa považovalo pre mládenca za osobitnú česť a ešte väčšiu pre rodinu dievčata. Veľkonočná oblievačka bola symbolom zachovania zdravia a krásy. Oblievávanie sa odmeňovalo maľovanými vajíčkami – kraslicami.

Niekde bola populárnejšia šibačka než oblievačka. Bitie a šlahanie prútmi patrí k dávny magickým praktikám. Malo priniesť zdravie, plodnosť, šťastie a odohnať zlých duchov. Korbáče sa pletli z mladých pružných prútov, zrezaných na rovnakú dĺžku. Takto zhotovené korbáče sa namáčali do vody, aby šibanie viacej „štípať“. Dievčatá prikladali šibačke veľký význam, pretože keď ju dokázali vydržať, znamenalo to, že sú súce na vydaj, lebo dokážu čeliť problémom.

Veľkonočným sviatkom predchádza nepochybne veľké upratovanie a povymetanie všetkých kútov. Isteže je to v poriadku, ak popri upratovaní domu a svojho okolia nezabudneme poupratovať aj v svojej duši.

○

Veľkonočné zvyky a obyčaje

Katarína Pastuchová

Podľa kalendára sa začína jar bez ohľadu na podnebné podmienky a vegetáciu dňom jarnej rovnodennosti. Zmeny v prírode malo pozitívne ovplyvniť jarné vynášanie Moreny. Prosperitu hospodárstva mali zabezpečiť hlavne úkony a obyčaje vykonávané vo veľkonočnom týždni a až do letného obdobia si ľudia spestrovali voľné chvíle rôznymi zvyklosťami, ktoré mali mať blahodárny vplyv na očakávanú úrodu. Vďaka tomu, že naši predkovia nepovažovali zmenu ročných období za zákonitosti prírody, ale za dôsledok

pôsobenia nadprirodzených síl, si dnes môžeme priblížiť mnoho pekných a veselých obyčají a k niektorým už takmer zabudnutým sa opäť vrátiť.

Smrtná nedeľa - Kvetná nedeľa - Zelený štvrtok - Veľký piatok - Biela sobota - Veľkonočná nedeľa - Veľkonočný pondelok

Na **Smrtnú nedeľu** dievčatá súce na vydaj si priviazali na žrd figurínu zo slamy poobliekanú do ženských šiat a utekajú s ňou cez dedinu vyspevovali:

**Muriena naša, kdes prebývala?
V dedinskom dome,
v novej stodole.**

Za nimi si zas nôtli mládenci, ktorí na kratšej žrdi niesli figurínu chlapa - „dedka“:

**Dedko náš, dedko,
požral si nám všetko,
ni si nám nenechal,
tak si sa dobre mal.**

Keď dobehli k potoku, posťahovali z figurín šaty a atrapy hodili do vody. Moreniny šaty si obliekli to z dievčat, ktoré vyvolili za kráľovnú. Na žrde si poväzovali mašle, ale aj fľašky od pálenky a zanesli ich spievajúc richtárovi, za čo dostali smažené šišky či iné dobroty, alebo aj obed.

Niekde do vody hádzali aj Moreniny šaty. Komu hodený kus najskôr voda priplavila k brehu, ten mal mať svadbu ako prvý. Kúsok slamy z figuríny vložili do hniezda pod kvočku, aby z nej bola dobrá nosnica.

Poobede chodili dievčatá spievajúc po dedine so „zeleným májom“ - rozvinutými prútmi ozdobenými stuhami, za čo dostali vajíčka na kraslice:

**Nesieme Vám máj pod zelený háj.
A vy, paní mati ko,
vyneste nám vají ko,
lebo jedno, lebo dve,
však Vám to máli ko ubudne.**

Ú [Væ [çæ]ã^ÁĚĀ•ĎFG

O divnej husi

Ladislav Slanica

Už dávnejšie, pred dvoma, či troma rokmi som na tomto mieste, v našom „Štiavnickom TO i TO“ uviedol taký menší fejtón o pravdivosti porekadiel, i múdrosti čo sa v nich skrýva. Vieme zo skúseností, že voľakedy hus, keď ju niekto prekvapil, alebo niečo po nej hodil, zagágala. No to bolo voľakedy. Veľa vecí sa do dnešných čias zmenilo a mnohé, čo bolo kedysi samozrejmé, dnes už neplatí. Uvažujem, či aj toto porekadlo: „Trafená hus zagága“ nestratilo niečo zo svojej aktuálnosti a v plnom rozsahu stále platí. Lenže - problém. Problém, s ktorým som nepočítal! Husi! Husi, ktorých voľakedy bývali plné dvory, husí niet! Až raz, idem po dedine a až na hornom konci, čo nevidím?! Husi! A štyri! Dokonca, jedna sa chovala tak vyzývavo, útočila, že som si jej musel všimnúť, lebo hus by bez príčiny útočiť, ani provokovať nemala! To sa ani husi,

i keď je hlúpa, nepatrí! Hľadám chytrý po zemi, zdvihnem zo pár kamienkov a opatrne, aby som im neublížil, do nej skalku hodím. Nič! Ticho! Nezagágala! Vari som netrafil? Hodil som síce slabo, lebo ublížiť som jej nechcel, ale na vlastné oči som videl, že to dostala! Opakovane hodím, silnejšie, trafil som, dostala to, ale zase nič! No toto! Čo sú to za husi, keď negágajú? Je to voľajaká divná hus. Skúsím, ešte mám v ruke kamienok a hodím do tej druhej. Zagágala! Idem ďalej, ničo času zabávať sa s husami, ale myšlienka, prečo tá hus nezagágala, mi stále nedá pokoj. Prečo - prečo - prečo?! Neprišiel som na uspokojivú odpoveď. Len možnosť sa ponúka viacero. Môže byť, že som aj druhý raz hodil slabo a každá hus, keď je riadne opeřená, čo je dnes aj v spoločnosti nesmierne dôležité, pri slabšom údere, nepocíti, že bola trafená a tak ani zachovať si potrebu - zagágať- nemá. Môže byť aj

ďalšia príčina, prečo tá hus nezagágala. Možno že je to už hus preškolená „rekvalifikovaná“ prispôbená potrebám na život v dnešnej dobe a nepripustí, aby dala najavo, že ju niekto trafil s úmyslom overiť si pravdivosť toho porekadla. Povedala si, že gágať nebude, aj keď ju trafili, vyprovokovať sa nedá! Aj keď je hlúpa hus, nie zase až tak hlúpa, aby gáganím upozornila okolie, že ju trafili. Nezagága a nech si myslia, že ten hodený kamienok patril niektorej inej. Gágať i keď trafená nebude, neprizná sa, tú radosť nikomu nespraví!

Uvažujem, či tu nebude aj ďalšia možnosť. Veda pokračuje milovými krokmi, v chove zvierat a hydiny, v poľnohospodárstve sa objavujú kadejaké „klony“ a tak mi napadá, či náhodou - v čase, ktorý žijeme, ktosi pokútne nevyklonoval aj husi, ktoré dnes už nemajú toho veľa spoločného s tými, čo voľakedy, keď boli trafené, zagágali. Tento druh, i keď trafený negága.

Ešte, čo je tiež treba pripustiť, že príčinou prečo tá moja vzorková hus negágala, môže byť aj perie. Asi to bude ono! Možno, že táto hus nemá jemné perie, také ako mávali husi voľakedy! Možno, že táto hus má už len imitáciu peria, no v skutočnosti je to perie pancierové. Veď v dnešnom svete máme tolko príkladov, že mať hrošiu kožu. čo sa dnes nosí, to sa oplatí viac, ako sa riadiť „voľákymi“ etickými pravidlami v každodennom živote. Práve preto sa pýtam, či sme si už aj v našej spoločnosti nevypestovali, ba skôr nedegenerovali niekoľko husí aj na takéto tvory, ktoré namiesto mäkkého peria majú vzhľadovo podobný pancier, ako hroch. Ja potom môžem rozmýšľať, prečo sa skalky hodené po husi, odrážajú od nej ako hrach od steny, bez toho, aby, možno klonovaná, ale určite trafená hus, tak, ako káže porekadlo - zagágala.

Jarné upratovanie je nebezpečné

Edita Haluzová

S blížiacimi veľkonočnými sviatkami sa začína v každej domácnosti veľké upratovanie. Všetko sa umýva, leští, vetrá. Ba nezabúdame ani na svoje predzáhradky, záhrady či dvory. Zbavujeme sa starých nepotrebných vecí, okopávame skalky, presádzame kvety.

Zamysleli ste sa niekedy pri tejto činnosti, že by bolo dobré poupratovať aj v sebe? Čo takto si dopriať jarnú očistnú kúru, ktorá vám pomôže zbaviť sa ťažkých toxických látok, ktoré sa počas dlhej zimy nahromadili v našom tele? Veď s blížiacimi sviatkami si doprajeme v hojnom množstve maškrtky, ktoré zaťažujú nás beztak zanesený tráviaci systém, ktorý ako dobre vieme tvorí najväčšie percento imunitného systému. Jeho znížený výkon prispieva k tomu, že sme náchylnejší na rôzne bakteriálne a vírusové ochorenia. A tie po mesiacoch, alebo rokoch môžu byť spúšťačmi ďalších závažnejších ochorení ako napríklad:

- chronické ochorenie tráviaceho a vylučovacieho systému
- srdcovo-cievne ochorenia
- ochorenia pohybového aparátu
- ochorenia dýchacieho systému

Aby sme predišli takýmto závažným ochoreniam, mali by sme sa zbaviť aj „ložísk“ toxických látok a očistiť si celý organizmus a tým posilniť svoj imunitný systém.

Podľa fáz mesiaca je ideálny čas na vyčistenie organizmu v čase od splnu do novu. Vtedy sa organizmus najlepšie a najrýchlejšie zbavuje odpadových látok. Spln pripadá na 30. apríl čo je utok pred Veľkou nocou. Keďže tieto dni sú aj pôstnym obdobím, bude to pre prvú fázu očisty ideálny čas. Zabudnime na sladené nápoje, alkohol, kávu či ťažké a tučné jedlá. Zamerajme sa na bylinkové čaje bez cukru. Ideálna je žihlava, hlavne čerstvá, ale pozor najlepšiu službu vám urobí keď ju budete piť v čase od 15-tej do 19-tej hodiny. Zrána si môžeme dopriať čaj z harmančeka, repíka, alebo z brezy či zlatobyly. Na trhu

je už dostatok čerstvej zeleniny a deťom aj sebe môžeme dopriať na desiatu či olovant čerstvú mrkvu, redkovicu, kaleráb, alebo obohatiť celozrnnú zemiľu lístkami ľadového šalátu.

Keďže telo obsahuje vyše 70% vody nezabudnime na to a tekutiny dopĺňajme počas dňa hlavne vodou. Aby neobsahovala priveľa chlóru, naplníme si ňou večer džbán a cez deň ju používame kedykoľvek nás napadne. Na obed a večeru skúste konzumovať hlavne jedlá zo zŕn - pohánku, pšeno, špaldové zrnko alebo ryžu natural. Poriadne si ju opláchnite a varte v pomere 1:2 s vodou. Pridávajte si k nej varenú či dusenú zeleninu podľa chuti.

14. apríla je nov. Vtedy je najlepšie podporiť očistný proces organizmu a dopriať svojmu telu dostatok vody či prečisťujúcich čajov. Výborný je čaj z lapacha, ktorý dostanete kúpiť v čajovni. Dobrú službu urobí aj čaj z medovky alebo pamajoránu. Obdobie od novu do splnu nám pomáha prijímať a nasávať do seba

novú energiu, taktiež minerály a vitamíny. Je vhodným obdobím aj na skrášľovacie kúry. A aby som nezabudla, veľmi dôležité je prečistiť si aj pľúca. To dosiahneme tak, že sa naučíme správne dýchať. Pri nádychu nám musí brucho vystúpiť dopredu a rozšíriť sa hrudník, aby mali pľúca možnosť čo najviac sa naplniť vzduchom. V duchu rátame do 6. Potom na dve sekundy prestaneme dýchať a opäť na 6 poriadne vydýchame tak, že sa nám brucho zasúva dnu pod rebrá. Pritom si môžeme predstaviť, ako nám vdýchnutý vzduch stúpa od pľúc až do mozgu a čistí nám každú jeho bunku. Predstavíme si, ako nám vzduch rozjasňuje mozog až je krištáľovo čistý a vy sa cítite plní pohody a optimizmu. Dychové cvičenia nám nezaberajú čas a môžeme ich robiť aj počas sledovania televízie, upratovania či okopávania hriadok.

Naučme sa počúvať svoje telo, nezaťažovať ho zbytočnými toxínnymi a stresmi a ono bude plné energie, pohody a určite aj zdravia.

Veľkonočné zvyky a obyčaje

Ö[\[] ^}ä^ÄÉÁ•ÉÁFÉ

Takto sa lúčili so zimou veriac, že pochovaním Moreny sa počasie naozaj zmení.

Na **Kvetnú nedeľu** si ľudia do kostola doniesli rozvinuté vrbové prútky, ktoré im kňaz svätiteľ modlitbami. Doma si ich zastokli za hradu na povale alebo obrazy, aby ich chránili pred búrkami. Pri búrkach konárik položili do obloka, alebo kúsok z neho hodili do ohňa. Bahniatkami okiadjali aj chorých, aby sa skoro uzdravili, na Orave dávali prútky do prvej brázdy, na východnom Slovensku ich uložili k prvému zasadenému zemiaku. Na Horehroní prútkami vyhánali dobytok na prvú pašu, v okolí Hontu zapichovali vetvičky na hroby svojich blízkych, aby podobne ako sa budí na jar príroda prebudili aj duše svojich príbuzných.

V túto nedeľu matky v okolí Brezna nosili do kostola svoje malé deti, aby vraj začali skôr hovoriť. Od tohto dňa až do Veľkonočného piatka sa v kostoloch čítali pašie - state z evanjelia hovoriace o utrpení Ježiša. Verilo sa, že počas paší bolo možné odkryť poklady ukryté v zemi. Nad miestom s pokladom horel na povrchu zeme plamienok. Poklad sa však musel vykopáť skôr, ako sa pašie dočítajú, inak sa stratil.

Aj pokrmy mali v týchto dňoch svoju čarovnú moc. Väčšinou sa jedli rôzne dlhé cestoviny s makkom - aby na obilí narástli dlhé klasy s množstvom zrna. Zo zeleniny používali len také druhy, pri ktorých si želali, aby čím skôr kvitli. A opačne, kapusta sa vôbec nejedla, aby hneď nevyháňala do kvetu.

Na **Zelený štvrtok** či Bielu sobotu sa muži, ženy aj dospievajúca mládež chodili umývať do potoka. Začínalo sa už pred ranným zvonením. Dievčatá verili, že po takomto umytí budú čerstvé ako lastovičky, nebudú mať pehy na tvári a ak si umyjú vlasy, rýchlejšie im budú rásť.

Spievali:

**Vodi ka istu ká,
Kristova mati ka,
omývaš brehy, korene,
omývaji m a,
biedne, hriešne stvorenie.**

Veľkonočnú vodu zamurovali do základov nového domu, aby sa jeho stavba a život v ňom vydarili. Vykropili ňou stajňu, keď sa krava otelila. Gazdiné pred východom slnka museli poumývať všetok riad a najmä nádoby na mlieko, aby kravy dobre dojili. Taktiež všetko riadne pozametáť a vyniesť smeti von, aby sa v dome nedržal hmyz. Dobytok si tiež užil svoje - všetko to malo slúžiť na jeho ochranu pred neuhmi a zveladenie: koňom uviazali červenú niť do chvosta - ochranu pred urieknutím, kravu tri razy utreli mužskými gaťami, aby bola plodná a pysk jej natreli slaninou, aby sa nezduka. Dobytok ešte v stajni pošúchali vajcom, pokropili svätenou vodou a vyhánali bodliakom. Na prah stajne položili vajce a ak ho niektorá krava rozbila, bola to predzvesť jej rýchleho uhynutia.

V noci zo Zeleného štvrtka na **Veľký piatok** sa schádzali strigy. Ľudia predpokladali, že škodlivá činnosť stríg a strigôňov bola namierená predovšetkým proti dobytku, a preto natierali večer dvere stajni kolomažou alebo cesnakom. Aby kravám niektorá striga nepočarila, mala gazdiná urobiť venček zo šípového prúta a o polnoci mlieko cezeň precediť. Gazdovia na Veľký piatok zvyčajne robievali značkovanie oviec, pretože verili, že ovce menej cítia bolesť a rany sa im rýchlejšie zahoja. Tak ako sa mali rýchlo hojiť rany zvieratám, takisto rýchlo sa mali hojiť poškodené miesta na rastlinách - preto sa v tento deň štepili mladé stromčeky.

Jedálny lístok na Veľký piatok bol podobne ako na Zelený štvrtok zastavený so zámerom vplývať na úrodu.

Čarodejnú atmosféru veľkonočného obdobia sa usilovali

využiť aj vydajachtivé dievčatá. Napríklad hádzali do vody malé jedľové vetvičky. Ak ich niesla voda po prúde, mali sa vydať vo vlastnej obci. Ak vetvičku stočil vír iným smerom, mali sa dostať za nevesty inam.

Na **Bielu sobotu** sa ľudia venovali vareniu a pečeniu obradných jedál. Bola to bravčovina, často sa varila šunka. Masť zo šunky odkladali na liečenie rán a mnohí verili, že chráni aj pred hadím uštipnutím. Vo viacerých oblastiach pripravovali na Veľkú noc jahňa, v južných častiach stredného a západného Slovenska dosiaľ peču baránka z masy pripravenej z vajec, žemlí a klobásy. Keď gazdiná vymiesila cesto, neočistila si ruky a išla pohladkať stromy, ktoré mali v tom roku prvý raz zarodiť, alebo ktoré dávali málo ovocia. Najviac sa však všade jedli vajčka.

Významnú úlohu mal oheň, ktorý sa roznecoval na Bielu sobotu. Novým ohňom zapálili večnú lampu a veľkonočnú sviecu zvanú **paškál**. Oheň mal mať magicko-ochrannú silu. S uhlíkmi z tohto ohňa sa tri razy obehol dom, aby bol chránený pred povodňou. Popol sypali na oziminy, aby ich nezničili búrky.

Biela sobota bola považovaná za šťastný deň na sadenie a siatie. Niekde v tento deň kotúľali po poli okrúhly koláč, aby sa vydarila úroda.

Na **Veľkonočnú nedeľu** založili dospievajúcim dievčatám po prvý raz na hlavu partu. Pri prekročení kostolného prahu každá prehodila cez seba peniaz pre šťastie. Cez omšu sa svätili veľkonočné jedlá. Z kostola sa každý ponáhlal domov, pretože ako rýchlo prišiel, taký šikovný mal byť pri žatve. Stolovanie v tento deň pripomínalo Štedrú večeru. Prvým chodom bolo vajčko, ktoré gazda rozdelil medzi všetkých prítomných. Hlavný chod bolo mäso z hydiny. Všetci sa mali dobre najesť, aby boli syti po celý rok. omrvinky zo stola

odkladali na liečenie, do siatin, alebo ich dali sliepkam - mali lepšie niesť.

Na **Veľkonočnú pondelok** sa niekde šibalo, inde šibalo aj polievalo. Chlapci šibali najmä gazdiné, aby vraj neoprašiveli. Odmenu im boli vajčka a koláč.

Pri šibaní predniesli rôzne riekanky:

**Šibi-ryby masné ryby,
kus kolá a od korbá a,
kázal kadlec aj kadle ka,
abys dala tri vají ka:
jedno biele, druhé ierne
a to tretie zabarvené,
to je moje potešenie.**

Starší mládenci začali kúpať v nedeľu popoludní a končili nad ránom. Na Veľkonočný pondelok poobede pokračovali. V každom dome ich bohato pohostili, nezriedka aj obdarovali peniazmi. A tak im trvalo aj dva dni, kým všetky dievčatá pooblievali. Z vyzbieraných peňazí usporiadali večer zábavu, kde sa stretli s dievčatami. Po zábave odprevadili mládenci svoje vyvolené domov, za čo dostali vyšívane šatôčky. V utorok si mohli dievčatá a ženy vynahradiť štípance od korbáčov a premočené šaty. Od rána striehli s vedrami vody za plotmi a oblokmi a poliali každého muža, ktorý mal menej ako päťdesiat rokov

Obdobie jarných sviatkov sa končilo na Juraja, keď sa zem otvára. Vravievalo sa: "do Ďura nerastie nič, aj keby klieštami ťahal von zo zeme, a po Ďure všetko ide von, aj keby kladivom zatĺkal". A tak zábavy ustúpili bokom, aby sa všetci vospolok mohli plne venovať prácam na poliach a v gazdovstve.

Aj keď dnes už na čary neveríme, radi sa vraciame a mnohé zvyklosti a tradície ešte na Veľkú noc každoročne robievame. Prichádza k nám do našich domovov radosť, pohoda a úsmev na tvári, ktorý počas veľkonočných sviatkov nesmie nikde chýbať.

Podľa Magazín Dorkey 1997

Skúšky dospelosti

Michaela Uhrinová

Konečne sme sa dočkali. Zima si spravila zaslúženú dovolenku, dúfajme že si zbalila kompletnú výbavu a už sa tak skoro nevráti. Vo vzduchu cítiť Jar a pri pohľade z okna sa nikomu nechce sedieť doma. Bohužiaľ, nám chudákovi školopovinným niekedy ostáva len ten pohľad von s perom v ruke a hlavou v knihe. Obzvlášť ťažšie je to pre tých, ktorým sa pomaly, ale isto blíži skúška dospelosti. Však samozrejme, ako sa vraví maturita formalita, ale nedávno sme mali možnosť absolvovať jej externú časť a písomnú formu. Prvý v poradí bol Slovenský jazyk a literatúra. Na prvý pohľad by sa zdalo, že každý kto má zdravý sedliacky rozum, schopnosť čítania s porozumením a aj s patričné vedomosti nebude mať problém. Ako som povedala: Zdalo! Niektorí tam „hore“ sa s maturitnými testami teda pekne vyhrali. Zatiaľ čo si mädlili ruky, my sme si lámali hlavu nad niečím čo mnohí nazvali skôr IQ test a nie všeobecné „zručnosti“, ktoré má ovládať maturant. Kde hľadať chybu? Nie je novinkou že slovenskí žiaci / študenti majú často problém logicky myslieť, dedukovať, uvažovať. Jednoduchšie je predsa niečo sa „našprtáť“. Je

jedno, že na druhý deň nič neviete. Samozrejme česť výnimkám, ale mnohí iní tieto praktiky zažívali 12 rokov a zrazu prišiel deň Maturit. Pre niekoho overenie vedomostí, pre iného Športka. Na internete som sa dostala k diskusiám a potešilo ma že nie som jediná, ktorá zrejme cudzí jazyk ovláda lepšie ako ten svoj materinský. Niektoré otázky aj pobavili. Ako by ste napríklad napísali ako sa má správne označiť v mužskom rode povolanie letušky? Okrem stavarda sa mu dostalo viacero pomenovaní ako letúň, letec, pilot, airman, letušíak, barman či dokonca staford alebo aj Štefan. Nechcem to dramatizovať. Túto skúšku absolvoval alebo absolvuje v budúcnosti väčšinou každý. Je na ňom ako sa pripraví. No tento rok mám pocit, že aj keby som Gramatiku ani neotvorila výsledok by bol rovnaký. Myslím, že podobné boli reakcie mojich spolužiakov, pri ktorých vyjadreniach by sa so svojím slovníkom mohol schovať hociktorý furman v kraji. V polovici mája nás čaká jej druhá, ústna časť kde sa spoľehame hlavne na šťastnú ruku. Máme ešte nejaký ten čas na štúdium. Je to náročné ak máte okolo seba rušivé elementy. Teraz nemám na myslí lákavé počasie, ale nie-

čo návykovejšie...

Sú to obľúbené sociálne siete, ktoré prekvitajú a rozrastajú sa zo dňa na deň. Jednou z nich je aj obľúbený Facebook. Ak si myslíte, že to je to spôsob komunikácie len pre pubertákov a mladých, mylíte sa. Svoje kontá tu majú ľudia rôznych vekových kategórií. Deti ich rodičia, ba dokonca aj niektorí starí rodičia, ktorí držia krok s dobou. V tomto prípade si treba radšej rozmyslieť či zverejniť svoje myšlienky alebo fotky z poslednej akcie. Istým spôsobom sa stráca súkromie, na druhej strane je to spôsob ako obnoviť kontakty so vzdialenou rodinou, príbuznými či priateľmi s ktorými sa nemáte šancu stretnúť či spojiť. Na Facebooku sú zaregistrované milióny ľudí na celom svete. Okrem tradičného komunikovania/chatovania ponúka aj pestrú paletu iných činností, pri ktorých ani neviete ako a zabijete pol dňa. Rôzne podľa väčšiny nezmyselné testy a kvízy ktoré vám prezradia, napríklad na koľko % ste zabrzdení, či kto z vašich priateľov sa k vám hodí alebo kto je „Hviezda“ dňa. Pri týchto neduchaplných aktivitách niektorí naozaj dokážu zabiť more času. Každého so štipkou zvedavosti zaujíma súkromie tých druhých. A práve tu môžete

slobodne bez výčitiek sledovať čo práve vaši priatelia robia, kde boli, s kým boli, čo robili. Už nemusíte načúvať a špehovať, nazerať ako kedysi. Takisto môžete zakladať skupiny, komentovať fotky, nájdete tu mnoho hier, ktoré ak začnete hrať, tak skoro neskončíte. Vravíte si, že nie ste malé dieťa a na hry isto nemáte čas? Omyl. Toto si povedalo aj 80 miliónov ľudí, ktorí podľahli mánii menom Farmville, kde má každý najskôr malé poličko ale keď každý deň usilovne sejete a žnete, môžete si kúpiť aj sliepočku, neskôr aj kravičku ba dokonca založiť si veľkú farmu. Táto nevinná na prvý pohľad detská hra už pripravila o zdravý úsudok mnoho ľudí. Jedným z nich je aj istý Američan, ktorého pre jeho závislosť prepustili z práce. Jemu to očividne ani nevadilo, pretože naďalej hráva svoju simulovanú farmu a drží sa na najvyšších priečkach. Pripravil o prácu desiatky ľudí, ktorí si zverejnili svoje aktuálne pocity v zamestnaní typu: Nudím sa / Mal by som pracovať / Keby videl šéf, že nič nerobím... Títo ľudia si neuvedomili alebo pozabudli že šéfa majú uloženého vo svojich kontaktoch a on takto zistil ich momentálnu činnosť. Facebook zmaril úsilie aj zlodejovi J. Par-

Konečne „ZAŽIŤ“ veľkonočné sviatky

Ján Garaj, farár

Videl som film, ktorý sa volal „Prežiť“. Zaujímavý skutočný príbeh futbalistov, ktorých lietadlo spadlo vysoko v Andách a tí, ktorí haváriu prežili sa snažili „prežiť“. Fascinoval ma tento príbeh. Bolo to už dávnejšie, ale vrátil som sa k jeho obsahu po vianočných sviatkoch, keď som sa pýtal ľudí ako ich strávili. Veľmi často som počúval výroky typu: „Prežili sme Vianoce v zdraví. Prežili sme Vianoce v pohode a pokoji...“. Nezažili ma ani tak tie atribúty, ktoré boli ku koncu týchto výrokov. Zaujal ma výraz „prežili“. Začal

som nad ním viac rozmyšľať. Prežil som vianočné sviatky aj ja? V súvislosti s filmom, ktorý som spomínal na začiatku, slovo „prežiť“ znamená ostať nažive po nejakej hroznej katastrofe. Na druhej strane som už neraz počul z úst mladých ľudí vracajúcich sa domov z nejakého podujatia, že tam „zažili“ veľa nového a krásneho. Na rozdiel od toho prvého, slovo „zažiť“ vo mne evokuje niečo krásne, niečo dôležité, niečo, na čo sa oplatí spomínať, oplatí sa o tom hovoriť a zdieľať sa s ostatnými. Blížia sa Veľkonočné sviatky. Znovu stojíme pred voľbou. „Prežijeme“

veľkonočné sviatky, alebo ich „zažijeme“? Necháme Boha, aby vstúpil do našich životov takým spôsobom, aby sme sa k tomu mohli stále vracáť a čerpať z toho silu? Alebo ich iba „prežijeme“ a s povzdychom sa budeme znova „pripravovať“ na „prežitie“ Vianoc?

Ak chceme, aby sme naplno „zažili“ Veľkú noc, pripravme sa na ňu. Otvorme si srdcia pre pôsobenie Ducha Svätého. Sú to predsa najväčšie a najdôležitejšie sviatky v kresťanskom roku. Je pravda, že nie sú také „vyčakané“ ako Vianoce, ale počas nich sa zrodila naša spása. A ešte stále sú to sviatky (na

rozdiel od Vianoc v mnohých prípadoch) duchovné, neprehlušené zle nahratými koledami, naháňaním sa za darčekom, kopec pozlátko... .

Všetkým Vám chcem v tomto zmysle popriať, aby ste, aby sme urobili všetko preto, aby tieto veľkonočné sviatky boli pre Vás zážitkom, ktorý ovplyvní Vaše životy. Kristus zostúpil na tento svet, umrel na kríži, ale (a to je najdôležitejšie) VSTAL Z MŔTVYCH. Nech je to známe celému svetu. Na kríži, ktorý mnohí odsudzujú sa zrodila naša spása. Kristus zomrel a vstal z mŕtvych! Aj za TEBA!

www.fhludrova.sk

Ján Garaj

14 tímov, 148 hráčov, 117 ligových zápasov, viac ako 150 tréningových, 7 020 minút čistého hracieho času (4 dni a 21 hodín), 1 551 gólov, 5 mesiacov ... to je zopár čísel týkajúcich sa druhého ročníka Farskej Hokejbalovej Ligy. Ligou žili mnohí mladí (vekom i duchom) od novembra do marca. V troch vekových kategóriách si merali medzi sebou sily hokejbalisti a hokejbalistky nielen z Ludrovej, Liptovskej Štiavnickej a Štiavničky, ale aj dva tímy z Ružomberka. Z Liptovskej Štiavnickej sa najviac darilo Don Boskovým chlapcom a Vatikánu. Oba tímy si vybojovali druhé miesto vo svojej kategórii. Blahoželáme nielen im, ale aj všetkým zúčastneným.

Ján Garaj, hráč

Vynášanie Murieny

Dušan Dírer

V minulosti sa prvý jarný deň (jarná rovnodennosť) oslavoval vynášaním Moreny (Murieny). Morena bola slovanská bohyňa smrti, bola zosobnením zimy. Na jar jej vláda končila. Jej koniec predstavovala bábka zo slamy oblečená do starých handier. Ľudia ju vodili po dedine a spievali rôzne piesne. Nakoniec došli k rieke, kde slamenú bábku, ktorá má mimo iné predstavovať aj škaredú ženu, zapálili.

Keď horela jasným plameňom, tak ju hodili do vody. Uvádza sa, že to malo byť zo skaly, alebo z mosta. Dievčatá niekedy za ňou utekali. Takto chceli zariadiť, že jar príde...

Je veľmi zaujímavé, že napriek tisícročnému potlačaniu pohanských rituálov sa tento dodnes zachoval vo veľmi živom zvyku vynášania Moreny.

Tento rok sa členky Jednoty dôchodcov rozhodli, že aj v našej obci túto tradíciu po viac ako

po 15-tich rokoch znovu oživia. Stalo sa tak v nedeľu 14. 3. 2010. Po tomto dni teda vieme, že zima končí a strieda ju jar...

Fotogaléria: <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/morena2010>.

Mliečny automat

Dňa 18.3.2010 o 14,30 hodine naše miestne poľnohospodárske družstvo uviedlo do prevádzky mliečny automat. Čerstvé mlieko je k dispozícii 24 hodín 365 dní v roku. Mliečny automat je umiestnený v areáli sušičky na konci Štiavničky na vrátnici. Cena čerstvého mlieka je 0,50 €/liter. Fľašu na mlieko si je možné priniesť z domu, alebo si zakúpiť novú na vrátnici.

Na fotografii vpravo predseda družstva Ing. Miroslav Štefček a vľavo vedúci živočišnej výroby Tibor Fábry.

Dorast po polsezóne

Marek Jadroň

Dňa 14.7.2009 o 16:00 hod. sa naše už obnovené dorastenecké mužstvo začalo pripravovať na novú sezónu, do ktorej si hráči aj s trénerom zaumienili, a povedali, že už bolo dosť prehrávaných zápasov a umiestňovanie sa na spodných priečkach tabuľky. Začali letnú prípravu. Začali trénovať a zlepšovať sa, ako po kondičnej, tak aj po technickej stránke.

Ako čas plynul, tak sa pomaly blížil dátum 22.8.2009 - deň prvého zápasu, v ktorom štiavnický dorast privítal mužstvo Lipt. Kokava. Všetci sme boli zvedaví, ako sa tento zápas bude odvíjať. Dôvodom bolo, že toto mužstvo prišlo do našej súťaže až z 5. ligy a bola to pre nás

skúška, ako sme zvládli letnú prípravu. Zápas sme doviedli do víťazného konca (2:1).

Na prehru sme však nečakali dlho, keď už druhý zápas v poradí sme hrali na pôde súpera a to v Hybiach. Tam sme po svojich hrubých chybách zapríčinili stratu veľmi dôležitých 3 bodov.

Ďalší zápas sme ukázali, že futbal hrať vieme a že keď sa zomkne celé mužstvo, tak sa dá všetko prekonať. Keď sme hostili na domácej pôde mužstvo z Vavrišova a v 12. min. sme prehrávali už 0:2, naše mužstvo sa nezlomilo a zabojovalo. Dokázalo otočiť tento nepriaznivý stav na 4:2 a pripísali sme si ďalšie 3 body.

U súpera v Lipt. Revúcach sme si zapríčinili ďalšiu stratu 3 bodov, kde náš dorast nastupo-

val na prvopolčasové stretnutie veľmi nezodpovedným spôsobom, čo bol aj kameň úrazu. Dostali sme gól a aj napriek obrovskému tlaku, ktorý sme vyvinuli v druhom polčase nepomohlo to. Súper udržal stav a zápas skončil 1:0 na pôde súpera.

V ďalšom zápase proti Jakubovanom sme uhrali výsledok 3:2 a a po tomto zápase nás čakalo veľmi dôležité dedinské derby medzi susednými obcami, a to proti Štiavničke. Tento zápas sme potrebovali a hlavne chceli vyhrať, pretože sme doposiaľ proti tomuto tímu neuhrali priaznivý výsledok. Zápas sa v prvom polčase odvíjal len oťukávaním obidvoch mužstiev. Druhý polčas hostujúca Štiavni-

ca nepustila domácich z vlastnej polovice, ale arbiter stretnutia našim dorastencom neuznal krvopotne vydretý gól a tak toto derby skončilo remízovým výsledkom 0:0.

Do konca pol sezóny sme už nestratili ani bod, no ale ani to nám nezaistilo prvenstvo v tabuľke. Sme na druhom mieste a na prvé Hýbe strácame 5 bodov. Dúfam, že tento náskok sa nám podarí dobehnúť, ale to nesmie ani jeden zápas zaváhať.

1. 2. 2010 sme sa znova zišli a začali poctivú prípravu na nadchádzajúcu jarnú polsezónu. Začali sme trénovať a behať po snehu a v studenom počasí. Dúfam, že si to chalani zapamätajú a zúžitkujú to na ihriskách v zápasoch. ○

SEZÓNA 2009/2010

1. Hybe	8	7	0	1	22	:	7	21
2. L. Štiavnica	8	5	1	2	21	:	8	16
3. L. Kokava	8	5	1	2	19	:	8	16
4. L. Štiavnička	8	5	1	2	15	:	5	16
5. L. Revúce	8	3	3	1	15	:	9	15
6. Jakubovany	8	3	0	5	14	:	20	9
7. L. Ondrašová	8	1	1	6	12	:	21	4
8. Vavrišovo	8	1	1	6	14	:	28	4
9. Demänová	8	1	0	7	9	:	35	3

Novoro ný turnaj o putovný pohár p.Vulpínyho

Pavol Hlaváč

Šachový turnaj o putovný pohár p.Vulpínyho sa uskutočnil v sobotu 16.1.2010 v malej sále KD v Liptovskej Štiavnici po záštiťou obecného šachového klubu v Liptovskej Štiavnici.

Šachového turnaja sa zúčastnili členovia šachového klubu Liptovská Štiavnica a naši hostia zo šachového klubu Ludrová. O putovný pohár sa v čestnom boji na šachovej šachovnici „pobilo“ 16 hráčov. Hráči boli rozdelení do 2 skupín podľa ELO bodov. Skupinu „A“ vyhral p. Mikulec (ŠK Ludrová) a druhé miesto obsadil A. Balala z do-

mácheho šachového klubu. Ján Tkáčik (ŠK Liptovská Štiavnica) vyhral bez straty bodu skupinu „B“ a na druhom mieste som skončil ja. V semifinále vyhral J.Tkáčik nad Balalom a ja som porazil p. Mikulca z Ludrovej. Vo finále turnaja som prehral vo vynikajúcej forme hrajúcim Tkáčikom a o 3.miesto vyhral Balala nad Mikulcom.

Víťazom turnaja sa absolútne zaslúžene stal **Ján Tkáčik**, ktorý počas celého turnaja nestratil ani pol bodu a všetky svoje partie vyhral. Na druhom a treťom mieste skončili hráči ŠK Liptovská Štiavnica **Ing. Pavol Hlaváč** a **Anton Balala**. ○

Skúšky dospelosti

Ö[\ [} ^ } â ^ Ä Ä • Ä Ä FH

kerrovi, ktorý potom ako vykonával lúpež a ukradol cennosti, sa v tom istom dome prihlásil na sieť. Bohužiaľ, zabudol sa odhlásiť a polícia nemala problém ho vypátrať. Nepochopiteľný je aj príbeh ženy, ktorá sa jednoducho zabúdala starať o vlastné malé dieťa, lebo trávila hodiny na Facebooku.

Všetko má svoje pre a proti.

Isté dievča takto zverejnilo svoje práce a hneď sa jej ozvali z vydavateľstva. Je pravda, že osobný kontakt sa vytráca a je nahradený chatovaním, ale prináša aj veľa zábavy, starých známych, potešenia, samozrejme v tej zdravej miere, ktorú si musí odhadnúť každý sám.

Nielen za seba môžem tvrdiť, že som vďačná za detstvo bez mobilov, internetu a hlavne

komunikačných požieračov, bez ktorých si život teraz už neviem ani predstaviť. Na jednej strane nám každodenne pomáhajú vyhľadávať a riešiť úlohy, ktoré nám zadajú v škole. Na druhej strane by som niekedy najradšej seriózne zrušila celý účet na spomínanom „Fejsbuku“ s celým počítačom a obnovila ho na konci mája, keď už budeme za vodou. Dúfam, že aj ostatní v sebe nájdete pevnú vôľu a sebazaprenie:

„Nie, nesadnem tam!“ Ak predsa len neodoláte a chcete na 2 minútky zistiť čo je nové a nájde vás polnoc, nezúfajte. Vždy môžete začať predsa od zajtra. Ak sa vám to do mája nepodarí, tak vám spomeniem výrok istého profesora: Niekdo září a niekdo v Září. > Verím, že tak to nebude a každý bude môcť spokojne vyhlásiť: „Už som dospelý!“

Humor na Ve kono nú tému

Na Ve kú noc:

- Od vašej kamarátky Veroniky dostávam vždy tie najvä šie vají ka.
- A udujete sa? Od takej sliepky?

Ide ve kono ný zaja ik z kr my a zaspí na poli. Okolo idú dvaja vlci a pobijú sa o neho. Zajac sa ráno zobudí a vidí okolo seba roztrhaných vlkov. Spokojne sa pona ahuje a zamrmle si: nesmiem to ko pi , potom neviem, o robím.

Viete, pre o sa blondínky tešia na Ve kú noc?
Lebo im šibe.

Pre o blondínky nemôžu ma ova ve kono né vají ka?
Lebo sa im trasú ruky od vzrušenia.

Rozprávajú sa dvaja požiarníci:
- Tak o, ako stráviš ve kono né sviatky? o si pripravuješ?
- No o... Manželku nechám tak a na svokru si poži iam vodné delo.

Rady pri pití piva na Ve kú noc:

symptóm - cítíš sa chladne a mokro,

problém - pohár držaný v nesprávnom uhle,

riešenie - oto pohár tak, aby otvorený koniec smeroval k stropu.

symptóm - stena oproti sviety,

problém - spadol si na chrbát,

riešenie - sadni si spä k baru.

symptóm - v ústach máš cigaretové špaky,

problém - spadol si na brucho,

riešenie - znovu si sadni k baru.

symptóm - necítiš chu piva, tvoje tri ko je mokré,

problém - ústa nie sú otvorené, alebo prikladáš pohár k nesprávnej asti tváre,

riešenie - precvi si pred zrkadlom, ako sa správne pije.

symptóm - podlaha je zahmlená,

problém - pozeráš sa cez dno prázdneho pohára,

riešenie - otvor si alšie pivo. Na Ve kú noc zvy ajne býva v prepravkách uložené na balkóne.

symptóm - podlaha sa hýbe,

problém - vynášajú a z baru,

riešenie - zisti, i a nesú do iného baru.

symptóm - zdá sa ti, že spievaš falošne,

problém - vypil si málo piva, alebo bolo slabé,

riešenie - vypi viac/silnejšieho piva.

symptóm - každý sa na teba pozerá a smeje sa,

problém - tancuješ na stole,

riešenie - spadni na niekoho sympaticky vyzerajúceho.

symptóm - pivo je kryštálovo priezra né,

problém - je to voda, niekto chce, aby si vytriezvel,

riešenie - udri ho.

symptóm - bolí a ruka a nos, máš nezvyčajne jasnú myse ,

problém - bil si sa s niekým,

riešenie - ospravedl sa každému koho vidíš, možno to bol práve on, koho si zmlátil.

symptóm - nespoznávaš nikoho, ani miestnos , v ktorej si,

problém - si v nesprávnej rodine a vo vode si topil nesprávnu ženu,

riešenie - zisti, i podávajú pivo zadarmo.

Z internetu erpal Dušan Dírer

Riešenie tajni ky z ísla 4/2009:

Tajni ka: Štedrý večer každému je milý, dá vraj pán boh vína, požehná i obilie.

Výherca tajni ky: 3,50 € ziskava: Štefan Chamaj ml. - Liptovská Štiavnica.

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

vydáva obec Liptovská Štiavnica maximálne 6 krát do roka. Povolené OÚ Ružomberok pod regist. č. OÚ 1/1999, evidované na MK SR pod evid. č. EV 3111/09.

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mgr. Renáta Cagalincová, Mariana

Domiterová, Mgr. Jana Džuková, Edita Haluzová, Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko, Mgr. Katarína Pastuchová, Ladislav Slanicay, Mgr. Zuzana Straková, Michaela Uhrinová. Neprešlo gramatickou úpravou. Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov.

Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Stará ulica 39/53. Internet: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>